

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЛАВ НИКОЛАЈЕВИЧ ТОЛСТОЈ
(1828- 1910)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2003

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

81

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Татјана Јазих-Савин

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 175 година од рођења руског књижевника Лава Николајевича Толстоја. Изложба је отворена од 10. марта до 10. априла 2003. године у витринама испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки БМС. Испод сваке каталошке јединице уписане су сигнатуре.



Унутар велике епохе руског реализма, *Лаву Николајевичу Толстоју* (Лев Николаевич Толстой, 1828-1910) припада изузетно значајно место. Никао из огромног наслеђа духовне културе Истока и Запада и из једног већ оствареног књижевног језика иза којег су стајала имена Пушкина, Љермонтова и Гогоља, Толстој, природом свога дара и своје јединствене личности, као да је био предодређен за ону монументалну уметничку синтезу коју су природно и историјски наметали ход и развој руске културе и руског књижевног искуства. Отуда Толстој својим огромним и непоновљивим делом није напросто исписивао само једно богато поглавље у историји руске књижевности XIX века, већ готово целу једну самосталну, синтетичну историју те књижевности, у којој су у новом облику била садржана сва врхунска индивидуална искуства руског реализма: Гогољева сатирична бриткост, Тургенјевљев лиризам, психологизам и филозофичност Фјодора Достојевског, па чак и критичко-социјални патос руске разночинске литературе.

Сава Пенчић, 1978

Лав Николајевич Толстој. Име којем апсолутно нису потребни епитети. Нема толико много личности у историји цивилизације које су се уздигле над националном културом и постале добро човечанства.

Интелектуално наслеђе Л. Н. Толстоја велико је и непролазно на прагу XXI века, као и за његове савременике. Говорећи о *Рату и миру*, Толстој је замолио да се то дело не назове романом него књигом. То нас асоцира на Библију - Књигу над књигама. Јер је

заиста, чак и сам аутор предосетио да ће та књига постати Књига над књигама руске књижевности. То је збиља огроман свет, који је у себе упио све богатство и сложеност, замашност и значај свега што је генијални уметник створио.

Лидија Д. Громова-Опуљскаја, 1996

Толстој је стварао роман најсложеније структуре. *Рат и мир* је истовремено породична хроника, историјски, ратни, друштвени, љубавни, психолошки, етичко-филозофски роман, роман-епопеја и роман-драма. Поред тога, у његовом структурном орнаменту присутне су компоненте авантуристичког, витешког и криминалног романа. Сиже *Васкрсења* обједињује мотиве и теме: односа господара и слуге, љубави – страсти и љубави – мржње, проституције, убиства, суда, бирократије, тамнице, хришћанске цркве, ракољника, нихилизма, народњаштва, деце патника, комплекса кривице, племића покајника, жеђи моралног искупљења, русоистичке апологије природе и негације цивилизације, власти земље над човеком, жеље потомства, музике у функцији контраста неслободи итд. Исто овакво богатство мотива карактерише и *Ану Карењину*.

Милосав Бабовић, 1978

... *Ана Карењина* је као уметничко дело право савршенство које је заиста дошло у прави час и с њом се ништа слично из европске књижевности нашег времена не може упоредити, а затим и по својој идеји, то је већ нешто наше, нешто *своје*, рођено и управо оно што представља нашу посебност пред Европом, што већ представља нашу националну "нову реч", или барем њен почетак – такву реч која се управо у Европи не може чути, а која је ипак толико неопходна, без обзира на сав њен понос.

Фјодор Михајлович Достојевски, 1877

Чини се сасвим природним говорити о Лаву Толстоју, том страстеном поборнику правде, као о великом хуманисти. Да је писац *Васкрсења* сав свој живот посветио борби за хумане идеале, за ослобођење потлачених, немилосрдно жигосући све облике насиља и изабљивања, да је смисао егзистенције налазио у разобличавању лажи и откривању истине – све је то савршено јасно и несумњиво, и у том правцу мало ко је даље отишао од Лава Толстоја. Нама се, ипак, намеће необично питање: да ли је тај велики творац људских ликова, тај апостол хуманих идеала истовремено и *хуманист*? На први поглед питање је парадоксално, чак непристојно, јер реч је о човеку,

уметнику и мислиоцу који је спасавао гладне, невољне и болесне, отварао школе и водио битке против неписмености и свакаквог мрака, против свих тиранија, свих ауторитета, свих облика принуде, напустио своју класу и створио пакао у сопственој породици да би постао глас потлаченог сељаштва и свих понижених и увређених. У том врло конкретном смислу, овај писац, који *није могао да ћути*, један је од највећих представника хуманитета у модерним временима. Зато је и називан пророком!

Драган Недељковић, 1978

Има необичне руке: ружне, чворновате због проширених вена, а ипак пуне нарочите изразитости и стваралачке снаге. Такве руке имао је вероватно Леонардо да Винчи. Таквим рукама може се радити све. Понекад, док разговара, миче прстима, постепено их стеже у песницу, затим је одједном отвори и истовремено изговори добру, значајну реч. Он личи на бога, не на Саваота или Олимпијца него на оног руског Бога који "седи на јаворовом престолу под златном липом" и мада није особито величанствен, лукавији је можда од свих других богова.

Алексеј Максимович Горки, 1919

Често ми је говорио да су најлепше успомене његовог живота везане за Кавказ. Тамо је много читао, преводио Стерна, играо са браћом и официрима шах, водио веома чист, миран, моралан живот... Осим тога, лов и природа пружили су му огромно уживање. Али што је главно, на Кавказу је први пут почео свој књижевни рад. На Кавказу у Тифлису било је написано *Детињство, Дечаство ...*

Софија Андрејевна Толстој, 1876

Да би неко био примљен у ред мојих одабраних читалаца, ја захтевам прилично мало: да будете осетљиви, т.ј. да се можете неки пут од све душе сажалити, па и сузу пролити када се сетите човека кога сте од срца заволели; да сте због њега радосни и да се тога не стидите; да волите своје успомене; да сте човек религиозан; да, читајући моју приповетку, у њој тражите она места која вас дирају у срце, а не која вас нагоне на смех; да из зависти не презирете високо друштво, па ма ви њему и не припадали; већ, гледајте на њ мирно и непристрасно, и ја вас узимам у ред одабраних. А што је главно, да сте човек *који разуме*, један од оних људи којима, када се упознам с њима, видим да није потребно да тумачим своја осећања и своје погледе, јер

видим да ме он разуме, да се сваки звук у мојој души одзива у његовој. Тешко је, чини ми се чак немогућно, делити људе на умне и глупе, на добре и зле; али *они који разумеју и они који не разумеју*, то је за ме необично оштра црта коју и нехотице повлачим између свих људи које ја познајем.

Лав Николајевич Толстој

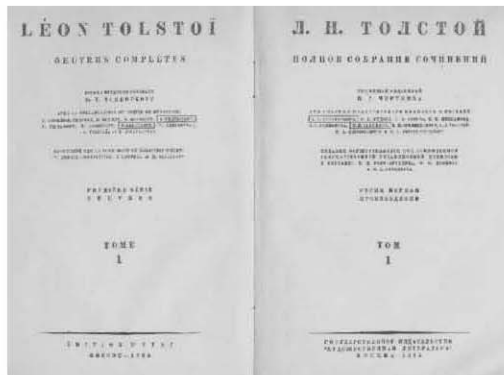
Толстој закорачује у свој други одлазак. Прогутао га је мрак ноћи, зимњи мраз му је дохватио плућа, започела је агонија на друму, да се сврши на туђој сиротињској постељи. Смирио се најзад велики борац у самоћи, с оне стране поседа, ауторитета, славе, породице. Не знамо шта је била последња Толстојева реч, јер иза сваког великог човека остане ваздан такозваних последњих речи. Нас занима последњи симбол у одласку. Је ли бежао од куће и од породице уметник или светац? Да ли је пут, најзад, био један и најкраћи? Сигурно је да је бежао очајан човек који на земљи није живео бесмртан живот ни као уметник ни као светац.

Исидора Секулић, 1941

A photograph of a handwritten signature in cursive script, reading "Лев Толстой". The signature is written on a piece of light-colored, textured paper with some dark smudges or ink bleed-through.

ДЕЛА

1. Меѡава / Од графа Л.Н. Толстога. У : Даница. – Год. IX, бр. 33, (У Новом Саду 30. новембра 1868), стр. 769-772.
РПСр II 15/1868
2. Два старика. - С.-Петербургъ : В. Киршбаумъ, 1887. - 40 стр.
I 200447
3. Сочиненія Л. Н. Толстаго. Ч. 12, Произведенія послѣднихъ годовъ. - Москва : Типографія А. А. Левенсонъ, 1887. - 742 стр.
I 201729
4. Первая русская книга для чтенія Графа Л. Н. Толстаго. - Изданіе пятнадцатое. - Москва : Типографія М. Г. Волчанинова, бывшая М. Н. Лаврова и К., Леонтьевскій пер. домъ Лаврова, 1888. - 44 стр.
РТкРс III 35



5. Die Kreuzer-Sonate / von Leo Tolstoi. - Berlin : A. Deubner, 1890. - 122 str.
II 6753
6. Грчки учитељ Сократ / написао Лав Николајевић Толстој. - [Нови Сад] : издаје Матица српска, 1895. - 60 стр.
РТкСр II 627
7. О непротивленіи злу / Л. Н. Толстој. - Единственное, авторомъ разръшенное, изданіе. - Берлинъ : Изданіе Августа Дейбнера, 1896. - 22, [1] стр.
РТкРс II 174
8. Moderne Sklaven / Graf Leo Tolstoi. - 1.-5. Tausend. - Leipzig : E. Diederichs, 1901. - 124 str.
Марић II 6394

9. Статји / под редакцијом В. Черткова. - Nants : A. Tchertkoff, 1904. - VI, 150 стр.
II 201489
10. Письма Л. Н. Толстого / собранные и редактированные П. А. Сергьенко. - Москва : Книга, 1910. - 367 стр.
III 206099
11. Казаки / Л. Н. Толстой. - Берлин : И. П. Ладъжников, [191-?]. - 182 стр.
II 205361
12. Шта сам једном сањао ; После бала / Л. Н. Толстој. - Београд ; Нови Сад : Браћа Грузинчеви, 1921. - 40 стр.
I 11904
13. Метель / Л. Н. Толстой. - Берлин : И. П. Ладъжников, 1922. - 604 стр.
II 201486
14. Пут у живот / саставио Лав Толстој. - [Београд] : Народно дело, 1932. - XI, 465 стр., [28] листова с таблама
III 8646
15. Изабрана дела / [Лав Толстој]. - Београд : Народна просвета, 1933. - 30 књ.
II 8691/1-30
16. Кавказский пленник / Л. Толстой. - Москва : Детская литература, 1935. - 67 стр.
III 201041
17. Полное собрание сочинений / Л. Н. Толстой. - Москва : Художественная литература, 1935. - 90 књ.
III 201741/1-90
18. Хаджи Мурат / Л. Н. Толстой. - Москва ; Ленинград : Государственное издательство детской литературы Наркомпроса РСФСР, 1945. - 126 стр.
II 201510
19. Смрт Ивана Илића и друге приповетке / Л. Н. Толстој. - Београд : Ново поколење, 1952. - 347 стр., [1] лист са сликом аутора
II 7987
20. Ijics Iván halála / Tolsztoj. - Novi Sad : Testvériség-Egység, 1955. - 104 str.
I 150003
21. Feltámadás / Lev Tolsztoj. - Budapest : Európa Kiadó, 1959. - 580 str.
II 163718
22. Les Cosaques ; Le bonheur conjugal / Léon Tolstoï. - Lausanne : Rencontre, 1961. - 614 str.
II 257067
23. Детство / Л. Н. Толстој. - Скопје : "Кочо Рацин", 1966. - 178 стр.
II 31040

24. Анна Каренина / Л. Н. Толстой. - Москва : Художественная литература, 1978. – 2 књ.
Ш 204731/1-2
25. Сабрана дела / Лав Николајевич Толстој. - [Фототипско изд. према изд. из 1968. године]. - Београд : Просвета : Рад, 1978. – 14 књ.
П 72949/1-14
26. Собрание сочинений / Л. Н. Толстой. - Москва : Художественная литература, 1978. – 22 књ.
П 206729/1-22
27. Rodbinska sreča ; Kreutzerjeva sonata / Lev N. Tolstoj. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1978. - 182 str.
П 72341
28. Вакрсење / Л. Толстој. - Београд : Југославијапублик, 1987. - 427 стр.
П 402597



29. Собрание сочинений / А. Н. Толстой. - Москва : Наука, 1987. – 12 књ.
П 207887/1-12
30. Рат и мир / Лав Николајевич Толстој. - Београд : Просвета, 1987. – 4 књ.
П 402571/1-4
31. Детство ; Отрочество ; Юност / Лев Толстой. - Москва : Художественная литература, 1989. - 406 стр., [14] стр. с таблама
Ш 205547
32. Собрание сочинений / А. Н. Толстой. - Москва :Лексика – Lexica, 1996. – 8 књ.
П 210655-210660
33. Не могу молчать / Л. Н. Толстой. - Берлин : Г. Штейниц, [19--]. - 40 стр.
П 201669

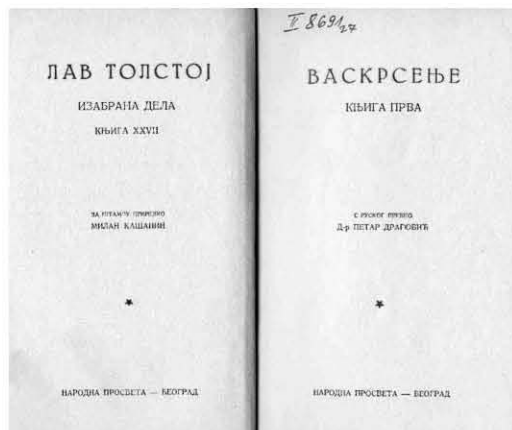
34. Polikuschka / von Leo Tolstoi. - Berlin : J. Gnadefeld & Co., [19--]. - 144 str.
II 112227

ЛИТЕРАТУРА

35. Дела Л.Н. Тослтога у разним језицима / К. У: Бранково коло. - Год. VI, бр. 45 (У Ср. Карловцима, 9. (22.) новембра 1900), стр. 1436.
II III 338, АлП III 19
36. Толстојева теорија уметности : (естетика) / од Бранислава Петронијевића. У: Летопис Матице српске. - Књ. 226, св. 4 (1904), стр. 1-18.
II II 951, ПМС II 1
37. Антон Чехов и Лав Толстој. У: Глас Црногорца. - Год. XXXIII, бр. 29 (На Цетињу, у Суботу 17 јула 1904.), стр. 3-4.
II В 41, П фол. 41/1904
38. Душа Л. Н. Толстого / Н. Тимковскій. - Москва : Книгоиздательство писателей, 1913. - 178 стр.
II 210092
39. "Живи леш", драма у шест чинова (12 слика) од Лава Толстоја / Милан Грол. У: Српски књижевни гласник. - Год. XXX, бр. 3 (1 фебруар 1913), стр. 224-229.
КМП 2, П П 1
40. Биографија Льва Николаевича Толстого. Т. 1 / П. И. Бирюков. - Изд. 3. исправленное и дополненное. - Москва ; Петроград : Государственное издательство, 1923. - 243 стр., [19] листова с таблама
III 206234
41. L'idée de bien chez Tolstoi et Nietzsche / Léon Chestov. - Paris : Editions du Siècle, 1925. - 254 str.
Марић II 552/Пв1
42. Лав Толстој / Милица Богдановић. - Загреб : Штампарија Главного савеза срп. земљорадничких задруга, 1927. - 713 стр.
III 301
43. Нове успомене ћерке Л. Н. Толстоја . У : Југословенски дневник. Год. IV, бр. 35 (7. фебруар 1932), стр. 8
II V 187/1932
44. Trois grands vivants / André Suares. - Paris : B. Grasset, 1938. - 304 str.
Цв I 325
45. Педагошке идеје Лава Толстоја / Милош Б. Јанковић / Слободан Поповић. - Београд : Просвета, 1946. - 71 стр.
III 19313

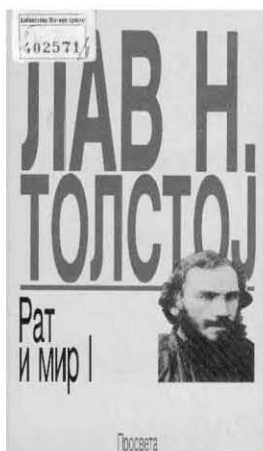
46. Живот Толстојев / Ромен Ролан. - Нови Сад : Матица српска, 1948. - 212 стр.
I 2033
47. L. N. Tolstoj u slovákov / Andrej Mráz. - Bratislava : SAVU, 1950. - 51 str.
I 230761
48. Музей-усадаба Л. Н. Толстого в Москве / [составители Е. Чеботаревская, З. Бож, Н. Хитрово]. - Москва : Государственное издательство культурно просветительной литературы, 1955. - 94 стр.
I 200811
49. Anna Karenina / Lionel Trilling. U: The opposing self / by Lionel Trilling. - London : Secker and Warburg, 1955. - (1955), Str. 66-75.
Марић II 5389
50. Два Толстојева одласка / Исидора Секулић. У: Из страних књижевности. 1 / Исидора Секулић. - Нови Сад : Матица српска, 1962. - Стр. 379-390.
II 20630/7
51. O književnosti / Lav N. Tolstoj. - Titograd : Grafički zavod, 1963. - 394 str.
II 23659
52. Action and passion in "Anna Karenina" / Peter Jones. U: Philosophy and the novel / by Peter Jones. - London : Clarendon Press, 1975. - (1975), Str. 70-111.
Марић II 5147
53. Lev Nikolajevič Tolstoj / Pavol Halaša. - Martin : Matica slovenská, 1976. - 213 str.
III 236178
54. О стиле Льва Толстого "Диалектика души" в "Воине и мире" / Павел Громов. - Ленинград : Художественная литература, 1977. - 482 стр.
II 206606
55. В мире Толстого / [составитель С. Машинский]. - Москва : Советский писатель, 1978. - 526 стр.
II 206787
56. "Война и мир" за рубезом / Т. Мотылева. - Москва : Советский писатель, 1978. - 436 стр., [1] фотографија
II 206778
57. Лав Николајевич Толстој / Сава Пенчић. У: Руска књижевност / Мила Стојнић ... [и др.]. - Сарајево : Свјетлост ; Београд : Нолит, 1978. - Стр. 196-219.
III 54691
58. Л. Н. Толстой и художники / [составитель и автор вступительной статьи И. Л. Бродский]. - Москва : Искусство, 1978. - 375 стр., [37] табли репродукција и фотографија
III 204759

59. Психолошка компонента у структури Толстојевог романа / Милосав Бабовић. - Нови Сад : Матица српска, 1978. - Стр. 7-40
П. о.: Зборник за славистику; бр. 15, 1978
III 421451
60. Рассказы о Л. Н. Толстом / А. П. Сергеенко. - Москва : Советский писатель, 1978. - 262 стр., [9] табли фотографија
II 206890
61. Толстой в Москве / [авторы-составители Н. И. Азарова, Н. Б. Костоковская, С. Е. Стрижнева]. - Москва : Планета, 1978. - 317 стр.
II 208639
62. Толстой и наше время / [редакционная коллегия Н. К. Гей...и др.]. - Москва : Наука, 1978. - 363 стр.
II 206801



63. Ясная Поляна. - Москва : Советская Россия, 1978. - 311 стр.
IV 200559
64. О неким карактеристикама композиције романа-епопеје / Витомир Вулетић. - Нови Сад : Матица српска, 1979. - Стр. 39-53
П. о.: Зборник за славистику; бр. 16, 1979.
III 421482
65. Уход и смерть Льва Толстого / Б. Мейлах. - Москва : Художественная литература, 1979. - 384 стр., [8] листов с таблама
II 207037
66. Lev Nikolajevič Tolstoj / Ján Juríček. - Bratislava : Obzor, 1980. - 260 str., [16] str. s tablama
II 237380
67. Толстој у сећањима савременика / [с руског превела Босиљка Гавела]. - Нови Сад : Матица српска, 1980. - 453 стр., [12] стр. с таблама
II 78634

68. Anatomija apsurdnog društva : Lav Nikolajevič Tolstoj / Slobodan Tomović. U: Junak apsurda / Slobodan Tomović. - Titograd : Pobjeda, 1980. - Str. 215-285.
II 80804
69. Dobro u učenju grofa Tolstoja i Ničea / Lav Šestov. - Beograd : Književne novine, 1981. - 167 str.
II 81977
70. Ana Karenjina Lava Tolstoja / Milosava Stojnić. - Beograd : Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1983. - 135 str.
II 89119
71. Građa i stil u Tolstojevom romanu "Rat i mir" / Viktor Šklovski. - Beograd : Nolit, 1984. - 318 str.
II 90768



72. Tolstoj u Srba / Vojislav Bojović. - [1. izd.]. - Ljubljana : Partizanska knjiga, OOUR Izdavačko publicistička delatnost Beograd, 1985. - 338 str.
III 82305
73. Celui qui édifie et détruit des mondes : (à propos du 80e anniversaire de Tolstoï) / Léon Chestov. U: Les grandes veilles / Léon Chestov. - Lausanne : L'Age d'Homme, 1986. - ([1986]), Str. 46-81.
Марић III 505
74. "Война и мир" Л. Н. Толстого / О. В. Сливицкая. - [Научне изд.]. - Ленинград : Издательство Ленинградского университета, 1988. - 189 стр.
II 207995
75. Роман Л. Н. Толстого "Война и мир" в русской критике. - Ленинград : Университет, 1989. - 407 стр.
III 205657

76. Толстој или Достојејевски / Џорџ Стејнер. - Нови Сад : Књижевна заједница Новог Сада, 1989. - 308 стр.
 П 409249
77. Библиографически указатељ литературе о Л. Н. Толстом / [составители Н. Г. Шеляпина ... [и др.]. - Москва : Книжная палата, 1990. - 403 стр.
 П 211712
78. Роман Л. Н. Толстого "Воскресение" / [авторы Э. Г. Бабаев ... и др.]. - Москва : Наука, 1991. - 193 стр.
 Ш 205648
79. Лев Толстой о смысле жизни / Н. В. Кудрявая. - Москва : РИО ПФ "Красный пролетарий", 1993. - 173 стр.
 П 209117
80. Любовь в жизни Льва Толстого / В. Жданов. - Москва : Планета, 1993. - 302 стр., [32] стр. с таблама (фотогр.)
 Ш 206062
81. Философские искания Льва Толстого / Е. И. Рачин. - Москва : Российский университет дружбы народов, 1993. - 170 стр.
 П 209337
82. Av og om Tolstoj / Ragnar Røed. - Oslo : University of Oslo, 1995. - 84 str.
 П 316433
83. Живой Толстой / Н. Н. Апостолов. - Санкт-Петербург : Лениздат, 1995. - 685 стр., [16] стр. с таблама
 П 210635/s5
84. Л. Н. Толстой / [составление и текст М. Логинова ... [и др.]. - Москва : Планета, 1995. - 603 стр.
 Ш 206072
85. Tolstoi's and Dostoevskii's responses to the Eastern Question / Jelena Milojkovic-Djuric. - Los Angeles : Serbian Studies, 1996. - Listovi [59-70]
 P. o.: Serbian Studies : journal of the North American Society for Serbian Studies; vol. 10, no. 1, 1996.
 IV 283132
86. Лав Толстој и срећа / Драган Недельковић. У: Моћ и немоћ књижевности / Драган Недельковић. - Нови Сад : Дневник, 1996. - Стр. 41-49.
 Ш 413063
87. Л. Толстой и толстовство как умонастроение и общественное течение / [Л. Н. Пажитнов]. У: Русская художественная культура второй половины XIX века / [ответственный редактор Г. Ю. Стернин]. - Москва : Наука, 1996. - Стр. 160-193.
 П 209940

88. Стари и нови завет у религиозној свести Лава Толстоја / Николај Берђајев. У: Трагедија и свакодневица / Николај Берђајев. - Београд : Логос, 1997. - Стр. 37-57.
 П 428107
89. На кресте величия / Валентин Булгаков. - Тяньцзинь : А. И. Серебренников и Ко., [б. г.]. - 128 стр., [1] лист с таблом
 П 200250
90. Смрт грофа Вронског / Андреј Шемјакин. - Београд : Завет, 2002. - 132 стр.
 П 448606
91. Svetost života u Tolstojevom "Vaskrsenju" / Radmila Nastić. U: U potrazi za smislom / Radmila Nastić. - Beograd : Prosveta, 2002. - Str. 58-65.
 П 449732

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

92. Лав Николајевич Толстој
 93. Л.Н. Толстој, Петербург (1849)
 94. Родослов Лава Николајевича Толстоја по оцу и мајци
 95. Писмо младог Толстоја у којем проси Софију Андрејевну (1862)
 96. Софија Андрејевна Толстој, супруга Л. Н. Толстоја
 97. Варијанта почетка романа *Ана Карењина*
 98. Толстој и Софија Андрејевна (1895)
 99. Толстој са унуцима
 100. Лав Н. Толстој у шетњи
 101. Толстојев посед у Јасној Пољани
 102. Толстојев радни сто



Грб породице Толстој

ЛАВ НИКОЛАЈЕВИЧ ТОЛСТОЈ
1828 - 1910

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличих и Татјана Јазић-Савин

ПРИПРЕМА

Ксенија Светличих
Оливера Михајловић

УМНОЖАВАЊЕ

Станислава Дрековић

ПОВЕЗ

Милорад Родић

ТИРАЖ

90 примерака